

HELIKOPTERSKO REŠEVANJE

V slovenskih gorah in drugih, težko dostopnih terenih Gorska reševalna zveza Slovenije s svojimi reševalci in zdravniki posreduje letno okoli 350-krat, od tega kar v okoli 170 primerih s pomočjo helikopterja, ki ima predvsem v gorah odločilno prednost predvsem v smislu hitrega prihoda reševalne ekipe do ponesrečenega ali obolelega ter po oskrbi hiter, obziren in varen prevoz do bolnišnice. Veliko prednost ima helikopter tudi pri iskanju izgubljenih gornikov, če le vremenske in druge razmere to dopuščajo.

Seveda pa helikoptersko reševanje za varno in učinkovito izvedbo reševanj zahteva dobro usposobljenost reševalnih ekip in posadk helikopterjev ter redno tehnično vzdrževane helikoptere.

Sredi maja so bila zaključena redna letna usposabljanja reševalcev letalcev, zdravnikov, policistov gorske enote ter posadk helikopterjev, ki sodelujejo pri reševanju v gorah s helikopterjem. Namen spomladanskega cikla vaj je obnoviti postopke tehničnega helikopterskega reševanja v gorah in drugih, težko dostopnih terenih ter s tem podaljšanje veljavnosti dovoljenj posameznim reševalcem za samostojno delo v območju helikopterjev, predvsem pa zagotoviti varnost pri reševanju. V tem ciklu usposabljanj je zadovoljivo znanje prikazalo in tako podaljšalo dovoljenje za samostojno delo 7 inštruktorjev letalskega reševanja, 19 zdravnikov letalcev, 39 reševalcev letalcev in 18 policistov letalcev Gorske enote policije.

Glede na to, da se je hoja v gore v Sloveniji uveljavila kot le malokatera druga športna ali rekreacijska dejavnost, se veliko ljudi, predvsem v poletnih mesecih, odloča za aktivno preživetje prostega časa v sredogorju in visokogorju. Zakon verjetnosti neizprosno kaže na statistično verjetnost nujnosti nesreč glede na množičnost obiska gora, mešanica visokih pričakovanj z malo izkušenj pa je absolutna bližnjica do nesreče.

Tudi na to se letno pripravimo, v okvir priprav sodi organizacija dežurstva ekip za helikoptersko reševanje na Brniku. Z organizacijo dežurstev zmanjšamo odzivni čas in stroške reševalnih poletov s helikopterjem.

Primarno se helikoptersko reševanje v gorah izvaja s helikopterji Slovenske vojske, v času dežurstva pa se porazdeli na oba helikopterska prevoznika, helikoptersko eskadriljo Slovenske vojske in Letalsko policijsko enoto, ki primarno opravlja naloge helikopterske nujne medicinske pomoči. Namen razdelitve in menjave vlog v sistemu reševanja je, da posadke obeh prevoznikov dobivajo izkušnje v realnih situacijah, s čimer se povečuje varnost letenja ter pripravljenost za izvedbo najzahtevnejših reševanj, tudi v primeru naravnih katastrof, kot so poplave, potresi ali druge množične nesreče.

Dežurstvo ekipe, ki jo poleg posadke helikopterja sestavljajo reševalec letalec, zdravnik letalec in policist letalec, bo potekalo od 3. 6. 2016 do 2. 10. 2016. Dežurstvo bo julija in avgusta potekalo vse dni v tednu, junija in septembra pa od petka do nedelje.

Kaj storiti, če se nesreča zgodi? Zaposilo za reševanje je treba posredovati na telefonsko št. 112. Pomembni podatki so: kaj se je zgodilo, kje (čim bolj točna lokacija!), koliko je poškodovanih, kako ste jim že pomagali. Posredovati je treba svoje osebne podatke in telefonsko številko, na katero bodo reševalci ali zdravnik lahko poklicali za dodatne informacije.

Poškodovanega je treba takoj zavarovati pred dodatnimi nevarnostmi in nuditi prvo pomoč v okviru zmožnosti in znanja, poškodovanega ne smemo zapustiti.

Ob prihodu helikopterja, če pomoč potrebujete sami ali kdo v vaši neposredni bližini, se obrnite proti helikopterju in s položajem rok ponazorite sporočilo posadki. Mednarodno znamenje za »YES«, ki pomeni »Da, potrebujem pomoč«, ponazarjata obe dvignjeni, iztegnjeni in nekoliko razmaknjeni roki. Če pomoči ne potrebujemo, z znamenjem »NE«, to je z eno roko iztegnjeno poševno navzgor in drugo poševno navzdol, sporočite posadki, da ne potrebujete pomoči oz. vam ni znano, da bi jo kdo v bližnji okolici potreboval. To še posebno velja, kadar počivate oziroma mirujete. Navdušeno mahanje in pozdravljanje helikopterja je sicer zelo prijazno, kadar pa iščemo ponesrečenca, nas žal lahko zavede.

Če se znajdete v bližini kraja reševanja ali nudite pomoč poškodovanemu, zavarujete sebe in poškodovanca pred morebitnim padajočim kamenjem. Če je teren strm, se zavarujte, oziroma pritrdite tudi svojo opremo, obmirujte in počakajte, dokler ne pridejo reševalci do vas ali dokler helikopter ne odleti. Ne počnite ničesar brez navodil reševalcev. Torej je tudi kakršno koli plezanje, vzpenjanje ali sestopanje nad in pod krajem nesreče med helikoptersko reševalno akcijo, zaradi varnosti, nesprejemljivo.

Za konec bi rad opozoril vse, ki se nameravajo podati v gore ali skalovje, da takoj, ko zapustijo varno območje ravnine, zavestno sprejmejo tveganje ter objektivne in subjektivne nevarnosti v gorah. Objektivne nevarnosti izhajajo iz narave in človek nanje ne more vplivati, lahko pa se jim izogne. Vse objektivne nevarnosti v gorah torej lahko postanejo subjektivne, če jih ne jemljemo resno in jih ne upoštevamo. Subjektivne nevarnosti izhajajo od človeka in so plod njegove nevednosti, malomarnosti, raztresenosti in neupoštevanja naučenega.

Še posebej nevarno pa postane gorništvo za neizkušene in za tiste, ki ne upoštevajo osnovnih načel. To je tudi neke vrste posebnost ali značilnost današnjega časa, ko so se mišljenje in cilji ljudi, ki zahajajo v gore, zelo spremenili, vse več je namreč takšnih, ki bi svojo moč radi preizkusili in dokazali prav v gorah.

Pripravil: **Robert Kralj**, inštruktor letalskega reševanja

Kranj, 7. 6. 2016